

**Εφαρμογή και ανάπτυξη Συστήματος Μεταφοράς
Πιστωτικών Μονάδων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης
και Κατάρτισης**

Διαπιστώσεις της μελέτης ECVET reflector

Συνοπτική έκθεση της μελέτης που πραγματοποίησαν οι f-bb/BIBB για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Πρόλογος	3
1. Πλαίσιο και στόχοι	4
2. Ερευνητικές δραστηριότητες περί εφαρμογής του ECVET	6
3. Ένα ευνοϊκό κλίμα για το ECVET στην Ευρώπη;	7
4. Όροι και απαιτήσεις για την εφαρμογή του ECVET	7
5. Ανάλυση του ECVET για μια καλύτερη κατανόηση	9
5.1. Η διεκπεραίωση του ECVET	9
5.2. Ψηφίδες, ενότητες και προσόντα	10
6. Από τον ατομιστικό στο διεθνιστικό, η τυπολογία του reflector	12
7. Συστάσεις	14
7.1. Τύπος «ολιστικός ατομιστικός»: από την κουλτούρα στην πρακτική	14
7.2. Τύπος «διεθνιστικός με επίγνωση ψηφίδων»: στη σωστή πορεία	16
7.3. Ολιστικός διεθνιστικός τύπος: όλα σε ένα	18
8. Για περισσότερες πληροφορίες	20

Η παρούσα έκθεση είναι το αποτέλεσμα μελέτης χρηματοδοτούμενης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ Εκπαίδευση και Πολιτισμός, σύμβαση EAC 63. Τη μελέτη «Εφαρμογή και ανάπτυξη Συστήματος Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης» αναφερόμενη επίσης ως «ECVET reflector», ηγήθηκαν το Ινστιτούτο Ερευνών για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (f-bb) και το Ομοσπονδιακό Ινστιτούτο για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (BIBB) της Γερμανίας.

Όλες οι απόψεις και γνώμες οι οποίες εκφράζονται στην παρούσα έκθεση ανήκουν στους συντάκτες της και, ως εκ τούτου, δεν αντιπροσωπεύουν απαραίτητα τις απόψεις και γνώμες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν εγγυάται την ακρίβεια των δεδομένων που παρέχονται στην παρούσα έκθεση, ούτε αποδέχεται την ευθύνη για την οποιαδήποτε χρήση τους.

Με την επιφύλαξη όλων των δικαιωμάτων

Πρόλογος

Ενώ οι απαιτήσεις προσόντων που καθορίζονται από τις Ευρωπαϊκές επιχειρήσεις συγκλίνουν όλο και περισσότερο, ένας σημαντικός παράγοντας στην εξασφάλιση της απασχολησιμότητας των νέων είναι να καθίσταται δυνατό να αποκτήσουν επαγγελματική εμπειρία στο εξωτερικό στο πλαίσιο έργων κινητικότητας κατά τη φάση της μαθητείας. Προς το παρόν όμως, το μερίδιο μαθητευομένων που επωφελείται από τέτοια ευκαιρία ανά την Ευρώπη παραμένει χαμηλό. Οι παραμονές στο εξωτερικό θα μπορούσαν να παίξουν πολύ σημαντικότερο ρόλο εάν τα ξένα προσόντα μεταφέρονταν στην κατάρτιση που πρέπει να πραγματοποιείται στη χώρα προέλευσης. Το ECVET, ένα σύστημα μεταφοράς πιστωτικών μονάδων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης έχει αναπτυχθεί για να χρησιμεύσει ως εργαλείο στην υλοποίηση τέτοιας πρακτικής στο εγγύς μέλλον.

Η διεθνοποίηση των επιχειρήσεων αποτελεί προϋπόθεση κλειδί για να διατηρήσει ο Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος την ανταγωνιστικότητά του. Έτσι, όχι μόνο οι μεγάλοι παγκόσμιοι παίκτες αλλά και οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις που βρίσκονται σε διασυνοριακές περιοχές απαιτούν τα επαγγελματικά προσόντα να είναι διαφανή από διακρατική άποψη. Ένα ECVET που διευκολύνει τη μεταφορά των προσόντων μπορεί να αποτελέσει την απάντηση σε αυτή τη ζήτηση, ενισχύοντας κατ' αυτόν τον τρόπο την αποτελεσματικότητα τόσο των Ευρωπαϊκών όσο και των εθνικών πλαισίων προσόντων. Σήμερα, η μάθηση λαμβάνει χώρα ως δια βίου διαδικασία καθιστώντας ανεπαρκή τα παραδοσιακά εργαλεία τεκμηρίωσης και αξιολόγησης των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Και παρόλο που το ECVET έχει σχεδιαστεί για μια υλοποίηση στη σφαίρα της αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, ένα σύστημα πιστωτικών μονάδων βασισμένο στα αποτελέσματα θα μπορούσε επίσης να χρησιμοποιηθεί για την ενίσχυση της διαφάνειας των αποτελεσμάτων της δια βίου μάθησης.

Το ECVET θα είναι μια επιτυχία εάν μπορέσει να καλλιεργήσει αυτή την αξιοποίηση αποδεικνύοντας τη χρησιμότητά της στην πρακτική εκπαίδευσης και κατάρτισης. Με τη μελέτη τους – τα αποτελέσματα της οποίας περιγράφονται σε γενικές γραμμές στην παρούσα έκθεση – το Ινστιτούτο Ερευνών για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (f-bb) και το Ομοσπονδιακό Ινστιτούτο για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (BIBB) επιθυμούν να συμβάλουν σε αυτή τη διαδικασία ώστε να συμμετάσχουν ενεργά στη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χώρου ΕΕΚ.

Η διεξαγωγή της παρούσας μελέτης δεν θα μπορούσε να γίνει χωρίς τη σημαντική υποστήριξη μεγάλου αριθμού ερευνητών από όλη την Ευρώπη. Θα θέλαμε να τους ευχαριστήσουμε για την αφοσίωση τους και για την πολύτιμη συμβολή τους κατά τη διαδικασία της συζήτησης. Θα θέλαμε επίσης να ευχαριστήσουμε όσους συμμετείχαν στις συνεντεύξεις για τις λεπτομερείς απαντήσεις τους και την ετοιμότητά τους στην αντιμετώπιση του ζητήματος του ECVET από την έναρξη της ανάπτυξης του εργαλείου. Επιβεβαιώνουμε την ευγνωμοσύνη μας στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή η οποία ως αναθέτουσα αρχή των μελετών ECVET Connexion και ECVET reflector, έθεσε τα θεμέλια για την ανάπτυξη και την εφαρμογή του ECVET κατά τρόπο που θα λάμβανε υπόψη τις ανάγκες των φορέων της ευρωπαϊκής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Είμαστε ιδιαίτερα ευγνώμονες στον κ. Michel Aribaud, εκπρόσωπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και Συντονιστή της Τεχνικής Ομάδας Εργασίας για το ECVET, ο οποίος ξεκίνησε τη μελέτη και διατήρησε τον ενθουσιασμό του καθ' όλη τη διάρκεια του έργου.

Καθ. Δρ. Eckart Severing, f-bb

Δρ. Georg Hanf, BIBB

1. Πλαίσιο και στόχοι

Η κινητικότητα παίζει ουσιαστικό ρόλο, όχι μόνο στην προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής ένταξης στην Ευρώπη, αλλά και στην ενίσχυση της ανταλλαγής ευρωπαϊκών εμπειριών καθώς και στη δημιουργία μιας ευρωπαϊκής ταυτότητας. Για τους ευρωπαίους πολίτες, η αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση θα μπορούσε να αποτελέσει τη φάση της ζωής κατά την οποία μπορούν από νωρίς να αποκτήσουν εμπειρία στον τομέα της κινητικότητας. Στην πραγματικότητα όμως, η ανταλλαγή μαθητευομένων μέσα στα ευρωπαϊκά σύνορα δεν παίζει ακόμα ποσοτικά κάποιον σημαντικό ρόλο. Το πρόγραμμα Leonardo da Vinci (LdV) διατηρεί κύριο ρόλο στα μέτρα διακρατικής κινητικότητας για επαγγελματική κατάρτιση με 84.500 συμμετέχοντες σε σχέση με περίπου 20.000 συμμετέχοντες στα άλλα εθνικά και διμερή προγράμματα κινητικότητας στην Ευρώπη (2006). Περιφερειακές και κλαδικές πρωτοβουλίες ενθαρρύνουν την κινητικότητα στην Ευρώπη. Αποτελούν μάλλον δευτερεύοντα φαινόμενα εάν συγκρίνονται με τον αριθμό καταρτιζομένων στην ΕΕΚ.

Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ECVET) παρεμβαίνει σε αυτό το συγκεκριμένο σημείο και στοχεύει στη «διευκόλυνση της «κινητικότητας των καταρτιζομένων, στην επιβίωση των αποτελεσμάτων της δια βίου μάθησης, στη διαφάνεια των προσόντων, καθώς και στην αμοιβαία εμπιστοσύνη και συνεργασία μεταξύ των φορέων επαγγελματικής κατάρτισης και εκπαίδευσης στην Ευρώπη»¹. Απαραίτητα στοιχεία για την επίτευξη αυτών των στόχων είναι η διαφάνεια των μαθησιακών αποτελεσμάτων που αποκτήθηκαν στο εξωτερικό και – πέραν τούτου – η αναγνώριση και μεταφορά αυτών των μαθησιακών αποτελεσμάτων στη χώρα προέλευσης του/της μαθητευομένου/μαθητευομένης. Το ECVET όπως εκπονείται στο έγγραφο διαβούλευσης, είναι ένα σύστημα για τη συγκέντρωση και μεταφορά πιστωτικών μονάδων κατά την αρχική και συνεχή επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Περιλαμβάνει τεμηρίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων που αποκτήθηκαν στο εξωτερικό καθώς και έντυπα συμφωνιών μεταξύ των εθνικών και ευρωπαϊκών παραγόντων ΕΕΚ. Θα μπορούσε να έχει αντίκτυπο στην ενίσχυση της κινητικότητας των μαθητευομένων εντός των εθνικών συστημάτων ΕΕΚ, αυξάνοντας τόσο την άμεση όσο και την οριζόντια διαπερατικότητα μεταξύ τμημάτων αυτών των συστημάτων και, ειδικότερα, μεταξύ της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης αφενός και της ανώτατης εκπαίδευσης αφετέρου. Επιπροσθέτως, αφού το ECVET συμπεριλαμβάνει και τα αποτελέσματα άτυπης μάθησης (συμπεριλαμβανομένης της μάθησης κατά τη διαδικασία της εργασίας), θα μπορούσε να διευκολύνει την αναγνώριση της – εφόσον προβλέπεται από την εκάστοτε εθνική νομοθεσία. Έτσι, οι μαθητευόμενοι μπορούν να επωφεληθούν από την εισαγωγή του ECVET και εκτός των ορίων του εκπαιδευτικού συστήματος.

Η προσέγγιση η βασισμένη στα μαθησιακά αποτελέσματα έχει επιλεγεί για το ECVET επειδή ταιριάζει με τη μεγάλη ποικιλία προγραμμάτων ΕΕΚ και συστημάτων προσόντων στην Ευρώπη και με τα δύο συστήματα αναφοράς ΕΕΚ: τη σφαίρα της εκπαίδευσης και την αγορά εργασίας. Ακολουθώντας την επεξεργασία του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων, τα μαθησιακά αποτελέσματα είναι «οι διατυπώσεις όλων αυτών που ο εκπαιδευόμενος γνωρίζει, κατανοεί και μπορεί να κάνει μετά την ολοκλήρωση μιας μαθησιακής διαδικασίας και οι σχετικοί ορισμοί αφορούν τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις ικανότητες (ΓΔΙ)»².

¹ Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (2006). Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς Πιστωτικών Μονάδων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ECVET). Ένα σύστημα για τη μεταφορά, συσάρευση και αναγνώριση μαθησιακών αποτελεσμάτων στην Ευρώπη. SEC(2006) 1431

² Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Εφαρμογή του Κοινοτικού Προγράμματος της Λισσαβώνας. Πρόταση για σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση του ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων για τη δια βίου μάθηση (παρουσιάστηκε από την Επιτροπή) {SEC(2006) 1093} {SEC(2006) 1094} Βρυξέλλες, 5.9.2006.

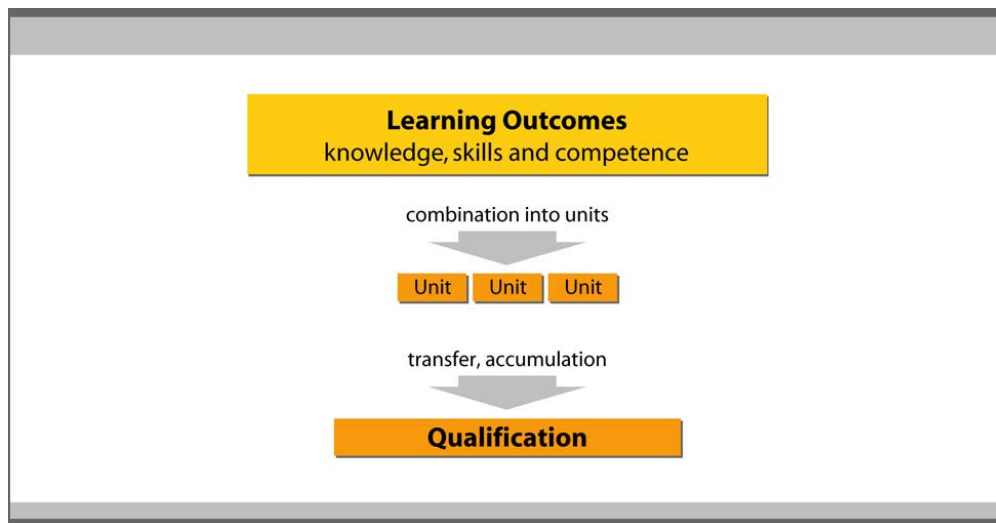

Fig. 1: Learning units in ECVET (according to: Commission of the European Communities, 31 October 2006)

Το ECVET επικεντρώνεται στο άτομο, δηλαδή βασίζεται στην επικύρωση των ΓΔΙ που έχει αποκτήσει το άτομο. Τα μαθησιακά αποτελέσματα συνδυάζονται σε ψηφίδες ανάλογα με τα χαρακτηριστικά των αντίστοιχων συστημάτων επαγγελματικών προσόντων. Οι ψηφίδες προσδιορίζουν τη φύση των ΓΔΙ που πρέπει να αποκτηθούν για κάθε επαγγελματικό προσόν (ποιοτική διάσταση) και την αξία των ΓΔΙ σε σχέση με το πλήρες επαγγελματικό προσόν (ποσοτική διάσταση). Οι ψηφίδες είναι τα στοιχεία που πρέπει να μεταφέρονται και/ή να συσσωρεύονται, διευκολύνοντας έτσι την κινητικότητα. Ο τρόπος κατά τον οποίο συνδυάζονται και αντίστοιχα συσσωρεύονται προκειμένου να απονεμηθεί ένα επαγγελματικό προσόν είναι θέμα ρύθμισης σε εθνικό επίπεδο· μπορεί να αναφέρονται σε επαγγελματικά προφίλ, ρυθμίσεις που αφορούν την κατάρτιση ή ενότητες πλαισίου.

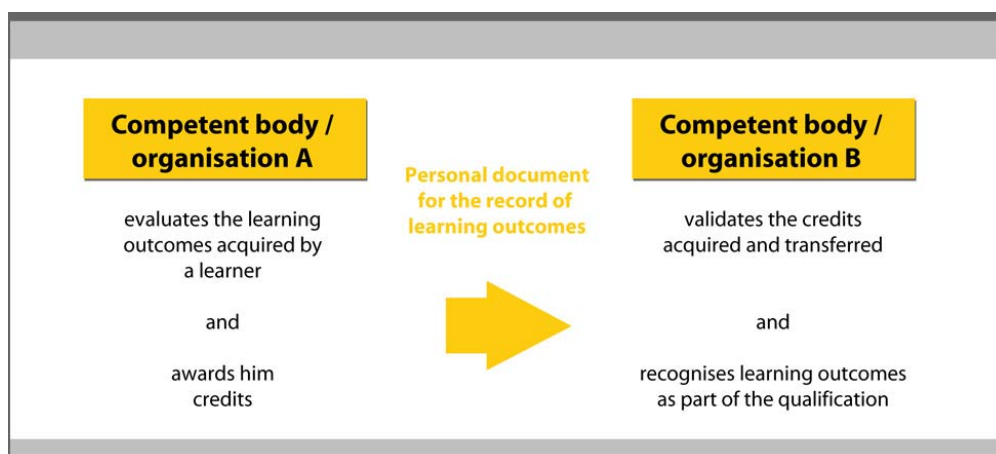

Fig. 2: Cooperation of competent bodies (according to: Commission of the European Communities, 31 October 2006)

Από την άποψη του μαθητευομένου, οι διαδικασίες συσώρευσης και μεταφοράς συνεπάγονται ότι οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι ικανότητες, αποικτώνται κατά τη διαμονή στο εξωτερικό υπό τη μορφή μιας ή μερικών ψηφίδων σε σχολές ΕΕΚ και/ή εταιρείες. Τα μαθησιακά αποτελέσματα είναι τεκμηριωμένα και καταχωρούνται στο εξωτερικό· κατά την επιστροφή στην χώρα προέλευσης, μεταφέρονται στο επαγγελματικό προσόν που θα επιτευχθεί και τέλος, συσσωρεύονται με ψηφίδες που το άτομο έχει αποκτήσει νωρίτερα. Θα μπορούσε να του χορηγηθεί συντόμευση του προγράμματος ΕΕΚ που παρακολουθεί από άποψη χρόνου και περιεχομένου που πρέπει να αποκτηθεί. Αυτό εξαρτάται κυρίως από τις υφιστάμενες διαδικασίες επικύρωσης προηγούμενων εμπειρικών γνώσεων στις αντίστοιχες χώρες.

Αναπόφευκτα, η κινητικότητα εμπλέκει όλους τους παράγοντες ΕΕΚ και απαιτεί συμβάσεις ή συμφωνίες μεταξύ των οργανισμών παροχής ΕΕΚ (σχολές και / ή εταιρείες) και των αρμοδίων φορέων. Πέραν της σχετικότητας του

με την εκπαίδευση και με την πολιτική της αγοράς εργασίας, το ECVET προβλέπει το Μνημόνιο Συνεργασίας ως πλαίσιο εκούσιας συμφωνίας μεταξύ των φορέων παροχής ΕΕΚ και των αρμοδίων φορέων. Το εργαλείο αυτό υποστηρίζει την αμοιβαία εμπιστοσύνη ρυθμίζοντας σε γενικούς όρους τη συνεργασία στους τομείς της επικύρωσης και αναγνώρισης των προσόντων που αποκτήθηκαν από τους μαθητευομένους στο πλαίσιο της κινητικότητας. Ακόμη, η συμφωνία μάθησης υπογράφεται από τους μαθητευομένους καθώς και από τους φορείς παροχής ΕΕΚ αποστολής και υποδοχής στις δύο χώρες. Περιγράφει τα μαθησιακά αποτελέσματα που πρέπει να επιτευχθούν κατά την περίοδο κινητικότητας τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά.

2. Ερευνητικές δραστηριότητες περί εφαρμογής του ECVET

Κατά τα τέλη του 2005, η Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευση και Πολιτισμός της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ανέθεσε δύο μελέτες αποτίμησης του επιπέδου ετοιμότητας των συστημάτων ΕΕΚ και προσόντων στην Ευρώπη για την υλοποίηση του αναπτυσσόμενου ECVET; ένας κύριος στόχος πολιτικής συνδεδεμένος με το κείμενο της Ευρωπαϊκής σύστασης προς τα κράτη μέλη σχετικά με το ECVET. Μία τρίτη μελέτη ασχολήθηκε με τα εμπόδια στη διακρατική κινητικότητα που αντιμετωπίζουν οι μαθητευόμενοι και άλλα νέα άτομα σε φάση αρχικής ΕΕΚ και με τους πιθανούς τρόπους υπερνίκησης αυτών των εμποδίων (MOVE-IT).

Η μελέτη ECVET CONNEXION επικεντρώθηκε σε ζητήματα σχετικά με τη σύλληψη και την εφαρμογή του ECVET από τη σκοπιά των προβλέψεων ΕΕΚ (προγράμματα και ενότητες ΕΕΚ, φορείς παροχής ΕΕΚ κλπ.). Η διαχείριση της ανατέθηκε στη Γαλλική Εθνική Ένωση για την Κατάρτιση στον τομέα των Αυτοκινητιστικών Υπηρεσιών (ANFA) και στο Υπουργείο Εκπαίδευσης, Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας (MENESR) της Γαλλίας.

Η εντολή για τη μελέτη ECVET reflector αφορούσε την ανάλυση των σχέσεων μεταξύ των χαρακτηριστικών του Ευρωπαϊκού συστήματος μεταφοράς πιστωτικών μονάδων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ECVET) όπως προτείνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο έγγραφο διαβούλευσης³ και των υφιστάμενων κανονισμών και πρακτικών αξιολόγησης, επικύρωσης και πιστοποίησης καθώς και συγκέντρωσης και μεταφοράς μαθησιακών αποτελεσμάτων στα εθνικά και / ή συστήματα προσόντων και ΕΕΚ στην Ευρώπη. Τη διεξαγωγή της μελέτης ηγήθηκε το Ινστιτούτο Ερευνών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (f-bb) και το Ομοσπονδιακό Ινστιτούτο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (BIBB) της Γερμανίας. Η μελέτη κάλυψε τα 27 κράτη της ΕΕ, τις χώρες της ΕΖΕΣ, την Κροατία, την Τουρκία και την Ελβετία. Βασίζεται σε 30 αναλυτικές εκθέσεις εμπειρογνομόνων και 156 εμπειροστατωμένες ατομικές συνεντεύξεις με εθνικούς εμπειρογνώμονες. Οι μελέτες ECVET CONNEXION και ECVET reflector διεξήχθησαν σε στενή συνεργασία. Τα αποτελέσματα της ECVET reflector παρουσιάζονται στην παρούσα έκθεση.

³ http://ec.europa.eu/education/ecvt/index_en.html (διάβασε Ιούλιο 2007)

3. Ένα ευνοϊκό κλίμα για το ECVET στην Ευρώπη;

Περιγράφοντας την άποψή τους για το ECVET, το σύνολο σχεδόν των 156 ερωτηθέντων εμπειρογνομόνων εξέφρασε την υποστήριξη του σε μια εφαρμογή του ECVET. Οι στάσεις αναλύθηκαν λαμβάνοντας υπόψη συγκεκριμένες πτυχές του ECVET: η βήμα – βήμα επικύρωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων, η μεταφορά μεταξύ των χωρών και η μεταφορά μεταξύ των φορέων παροχής ΕΕΚ εντός της ίδιας χώρας. Οι θερμοί υποστηρικτές της εφαρμογής του ECVET (59 % των απαντήσεων) σχετίζουν την εφαρμογή του με την υποστήριξη της κινητικότητας σε επίπεδο φορέα παροχής (δηλαδή μεταφορά μεταξύ φορέων παροχής), την υποστήριξη της κινητικότητας σε ευρωπαϊκό πλαίσιο (δηλαδή διασυνοριακή μεταφορά) και με την υποστήριξη της επικύρωσης των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Σύμφωνα με το 33% - μετριοπαθείς υποστηρικτές του ECVET, η κύρια προστιθέμενη αξία του ECVET θα ήταν η βήμα – βήμα επικύρωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων, η μεταφορά σε ευρωπαϊκό πλαίσιο και η μεταφορά μεταξύ φορέων παροχής ΕΕΚ. Οι αντίθετοι στο ECVET αντιτίθενται πρώτιστα (3%) στη βήμα – βήμα επικύρωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Αυτή η συγκεκριμένη πτυχή αναφέρεται κυρίως σε όλες τις κατηγορίες απαντήσεων (50%) ως μία από τις αναμενόμενες προστιθέμενες αξίες του ECVET. Οι δηλώσεις υποδεικνύουν έντονες πιθανότητες χρήσης του ECVET ως εργαλείο μεταφοράς μαθησιακών αποτελεσμάτων στις εθνικές διατάξεις ΕΕΚ.

Από τα εμπειρικά δεδομένα παρέχεται κάποια απόδειξη ότι οι παράγοντες για τα ευρωπαϊκά συστήματα επαγγελματικών προσόντων ΕΕΚ εξετάζουν το ECVET από δύο απόψεις που αντιστοιχούν σε διαφέρουσες πρακτικές προσεγγίσεις – ενώ η δεύτερη προσέγγιση υπερισχύει - :

- *Προσέγγιση I* – Εφαρμογή του ECVET (μόνο) για διασυνοριακή μεταφορά. Στοχεύει στην αύξηση της κινητικότητας κατά την αρχική φάση κατάρτισης. Το ECVET θεωρείται ουδέτερο εργαλείο συστήματος που μπορεί να διευκολύνει σημαντικά την αξιολόγηση ισοδυναμιών μαθησιακών αποτελεσμάτων που έχουν αποκτηθεί στη χώρα προέλευσης και σε άλλες χώρες επιτρέποντας έτσι αυτά να θεωρηθούν ως κανονικό μέρος της κατάρτισης.
- *Προσέγγιση II* – Εφαρμογή του ECVET για την προώθηση, *μεταξύ άλλων*, εσωτερικών μεταρρυθμίσεων προς περισσότερο προσβασιμότητα και ευελιξία των εθνικών συστημάτων προσόντων από άποψη οριζοντίων και κάθετων μεταβάσεων σε συστήματα προσόντων.

4. Όροι και απαιτήσεις για την εφαρμογή του ECVET

Η προώθηση της κινητικότητας στην ΕΕΚ απαιτεί να καθίσταται το ECVET ένα *εργαλείο διαφάνειας*. Έξι συγκεκριμένα πεδία απαιτήσεων συμπεραίνονται από τον ως άνω γενικό στόχο :

1. *Ανεξαρτησία του εργαλείου από τα προγράμματα ΕΕΚ*. Για να καθίστανται τα μαθησιακά αποτελέσματα «ευανάγνωστα» πέραν των συνόρων της χώρας, απαιτείται η χρήση μιας ουδέτερης γλώσσας ανεξάρτητης από τα ιδιαίτερα εθνικά συστήματα. Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας στον ευρωπαϊκό χώρο της ΕΕΚ, πρέπει να εξασφαλιστεί ότι το ECVET δεν επιβάλλει οποιαδήποτε ουσιαστική αλλαγή των συστημάτων.

2. *Υποστήριξη μεταρρυθμίσεων στην ΕΕΚ.* Ταυτόχρονα, σε κάποιες ευρωπαϊκές χώρες ξεκίνησαν έργα μεταρρύθμισης και συζητήσεις στις οποίες η εισαγωγή του ECVET σε ευρωπαϊκό επίπεδο μπορεί να δώσει νέα ώθηση – ακριβώς λόγω του απαιτούμενου *ουδέτερου χαρακτήρα* ενός συστήματος πιστωτικών μονάδων. Χώρες που προσπαθούσαν να προάγουν τη διαπερασιμότητα μεταξύ των υπό-συστημάτων του συστήματος τους ΕΕΚ δύνανται έτσι να επωφεληθούν από τα εργαλεία που παρέχονται από το ECVET.

3. *Ρυθμιστικότητα του συστήματος.* Ένα εργαλείο διαφάνειας μπορεί να λειτουργήσει ως τέτοιο μόνο εάν σχεδιαστεί λαμβάνοντας υπόψη τις διαθέσεις, του εν δυνάμει χρήστη, τις απόψεις του και τις ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβαίνει. Εάν καλείται να καλύψει το απαιτούμενο φάσμα εφαρμογών πρέπει να ενσωματωθεί στο πλαίσιο πρακτικών εντός του οποίου ενεργούν όσοι εμπλέκονται στις εξετάσεις, στην πιστοποίηση και στην παροχή μονάδων έτσι ώστε να τους δίνεται η δυνατότητα να εξοικειωθούν με αυτό εντός εύλογου χρόνου.

4. *Σχεδιασμός του συστήματος πιστωτικών μονάδων.* “Διατηρήστε το απλό!” Η επιτυχία του ECVET εξαρτάται από το βαθμό αποδοχής που θα τύχει εκ μέρους των φορέων της ΕΕΚ, δηλαδή των επιχειρήσεων, ενώσεων, επιμελητηρίων, φορέων παροχής κατάρτισης, επαγγελματικές και τεχνικές σχολές, και – τέλος και εξίσου σημαντικό – τους ίδιους τους μαθητευομένους. Όμως, η καθολική αποδοχή του εργαλείου επιτυγχάνεται μόνο εφόσον αποδείξει επαρκώς σημαντικό και κατανοητό από τους χρήστες καθώς και εύχρηστο για τους φορείς έκδοσης πιστοποιητικών.

5. *Θεσμικό πλαίσιο σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.* Επιπροσθέτως, το ECVET χρειάζεται θεσμική εμπέδωση στα εθνικά πλαίσια εφαρμογής για να εξασφαλιστεί η χρήση του χωρίς απώλειες τριβής και για να διασφαλιστεί η αποδοχή εκ μέρους των παραγόντων. Και αυτό, χωρίς υπερφόρτιση των αρμοδίων φορέων ή των άλλων ενδιαφερόμενων μερών.

6. *Επικουρικότητα.* Οι συνιστώσες που αφορούν την επικουρικότητα του ECVET παίζουν κεντρικό ρόλο κατά τη συγκέντρωση στοιχείων για τη γνωμοδότηση. Η επικουρικότητα προστατεύεται από Κοινοτική ενέργεια εάν αυτό απαιτείται για να επιτυγχάνονται οι στόχοι της Συνθήκης ΕΚ (Άρθρο 5, παρ. 3). Αυτό έχει σαφώς εφαρμογή στα διασυνοριακά έργα, όπως ανταλλαγή πληροφοριών ή κινητικότητα μαθητευομένων. Ένα ευρωπαϊκό σύστημα για την περιγραφή των μαθησιακών αποτελεσμάτων αντιστοιχεί στην αρχή της επικουρικότητας στο βαθμό που θα περιοριζόταν σε «διασυνοριακή λειτουργία» επιβάλλοντας την περιγραφή των προσόντων ΕΕΚ μόνο σε σχέση με αυτή τη συγκεκριμένη λειτουργία.

Για την εφαρμογή του ECVET στα συστήματα ΕΕΚ και προσόντων, εντοπίζουμε δύο κύρια σενάρια: είτε οι χώρες αντιμετωπίζουν δυσκολίες και αναγνωρίζουν μια *ανάγκη για μεταρρυθμίσεις*, είτε οι χώρες δρᾶνται της *ευκαιρίας* που προσφέρει το ECVET για να *αναπτύξουν περαιτέρω* τα συστήματα ΕΕΚ και προσόντων. Η βάση εμπειρικών δεδομένων υποδεικνύει επίσης ότι οι δημόσιες συζητήσεις περί ECVET ωθούν στο προσκήνιο μακροχρόνια άλματα ζητήματα και δυσκολίες συνδεδεμένες με τα εθνικά σχήματα και συνήθειες διακυβέρνησης ΕΕΚ (για παράδειγμα: συνεργασία μεταξύ παραγόντων, ορισμός προσόντων). Αφετέρου, μεταξύ των εμπειρογνομώνων, υπήρξε μεγάλη αποδοχή του βαθμού στο οποίο το ECVET θα μπορούσε να συμβάλει στην *προώθηση της δια βίου μάθησης* και στις διαδρομές προσωπικής μάθησης. Το γεγονός αυτό υποδεικνύει ότι το ECVET, επιπλέον του πρωταρχικού στόχου της προώθησης της διασυνοριακής κινητικότητας, θεωρείται ότι φέρει το δυναμικό για τη διευκόλυνση των εθνικών προσπαθειών εκσυγχρονισμού των συστημάτων ΕΕΚ και προσόντων. Μία συγκεκριμένη πτυχή τόσο των αναγκών της μεταρρύθμισης όσο και της προοπτικής της δια βίου μάθησης είναι η *προσέγγιση βάσει μαθησιακών αποτελεσμάτων*: η μεγάλη πλειοψηφία των εμπειρογνομώνων ήταν πολύ εξοικειωμένη με αυτή την προσέγγιση και δηλώνει ότι την ακολουθεί στις διαδικασίες εξέτασης και πιστοποίησης. Αν και κάποιοι εμπειρογνώμονες συνδυάζουν το παρατηρηθέν χαμηλό επίπεδο τεκμηρίωσης περί γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων (ΓΔΙ) με μια γενική επίκριση των εθνικών πρακτικών.

5. Ανάλυση του ECVET για μια καλύτερη κατανόηση

5.1. Η διεκπεραίωση του ECVET

Η εξέταση του ECVET από νομική και ρυθμιστική προοπτική συνεπάγεται εντοπισμό των διαδικαστικών βημάτων έως την απονομή των επαγγελματικών προσόντων σε διεθνή βάση. Στο έργο reflector, χρησιμοποιούμε το ακόλουθο σχήμα:

1^ο βήμα: αξιολόγηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων στη αντίστοιχη χώρα υποδοχής·

2^ο βήμα: απονομή πιστωτικών μονάδων·

3^ο βήμα: αξιολόγηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων που αποκτήθηκαν στο εξωτερικό (συμπεριλαμβανομένων καταλογισμού πιστωτικών μονάδων, τεκμηρίωσης και χορήγησης πιστοποιητικών)·

4^ο βήμα: αναγνώριση των πιστωτικών μονάδων που αποκτήθηκαν στο εξωτερικό ως τμήματα του επαγγελματικού προσόντος·

5^ο βήμα: απονομή προσόντος σύμφωνα με τους κανόνες και κανονισμούς που εφαρμόζονται στη χώρα προέλευσης του μαθητευομένου.

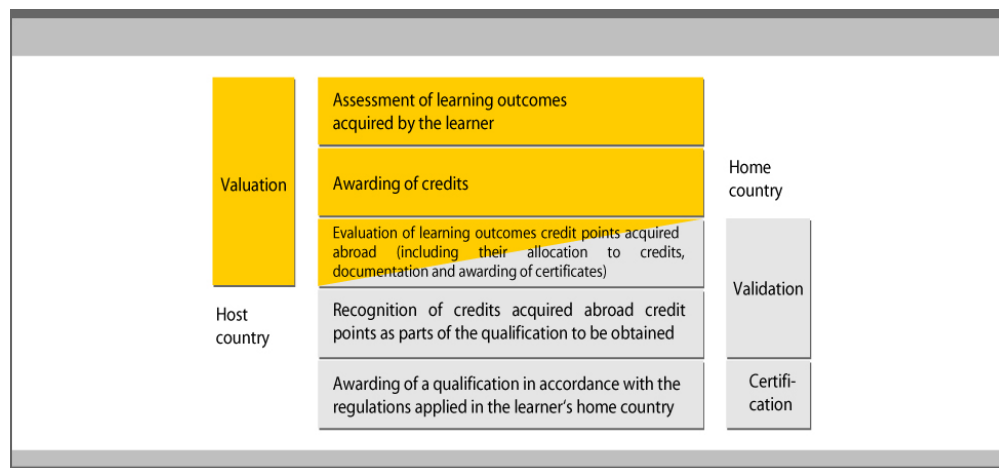

Fig. 3: Valuation, Validation and Certification in mobility context

Τα βήματα 1 και 2 ανήκουν στην εκτίμηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων που αποκτήθηκαν στο εξωτερικό. Κατά τη διαμονή στο εξωτερικό, ο/η μαθητευόμενος /η υποβάλλεται σε εξετάσεις σύμφωνα με τους κανόνες της χώρας υποδοχής και λαμβάνει πιστωτικές μονάδες. Η διεργασία εκτίμησης ολοκληρώνεται με την απονομή των πιστωτικών μονάδων. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την έκδοση πιστοποιητικών για τα μαθησιακά αποτελέσματα που αποκτήθηκαν και εγγράφων σχετικών με τις μαθησιακές δραστηριότητες. Έτσι προετοιμάζεται το 3^ο βήμα. Οι πιστωτικές μονάδες είναι τυποποιημένες δέσμες μαθησιακών αποτελεσμάτων που υπόκεινται σε μεταφορά· απονέμονται κατόπιν διαδικασίας αξιολόγησης. Οι πιστωτικές μονάδες μπορούν να αντιστοιχίσουν σε τυπικά προσόντα είτε στη χώρα υποδοχής είτε στη χώρα προέλευσης.

Το κεφάλαιο επικύρωσης της διαδικασίας του ECVET περιλαμβάνει μια αξιολόγηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων (3^ο βήμα) δηλαδή εξακρίβωσης της συμφωνίας των μαθησιακών αποτελεσμάτων που αποκτήθηκαν στο εξωτερικό με τα πρότυπα προσόντων στη χώρα προέλευσης. Η ως άνω αξιολόγηση βασίζεται στην τεκμηρίωση που μεταβιβάζεται από τη χώρα υποδοχής και στις πιστωτικές μονάδες που έχουν απονεμηθεί. Αυτό οδηγεί στην αναγνώριση των πιστωτικών μονάδων που αποκτήθηκαν στο εξωτερικό.

Τα αποτελέσματα αυτού του βήματος ανήκουν είτε στη διαδικασία της «αναγνώρισης» είτε στη διαδικασία της «απονομής προσόντων». Η εν λόγω εναλλακτική εξαρτάται από το εθνικό και περιφερειακό νομικό και ρυθμιστικό πλαίσιο επειδή τα βήματα 4 και 5 διεξάγονται στη χώρα προέλευσης του ατόμου. Ειδικότερα όσον αφορά στο 5^ο βήμα, λαμβάνονται υπόψη οι πτυχές που αφορούν στη τυπική νομοθεσία που διέπει την απονομή προσόντων. Η απονομή ενός προσόντος υλοποιείται με πιστοποιητικό υπό την ακόλουθη έννοια του «επίσημου εγγράφου που εκδίδει ένας φορέας ή μια αρχή και τεκμηριώνει, ως αποτέλεσμα τυποποιημένης διαδικασίας αξιολόγησης, τα μαθησιακά επιτεύγματα ενός ατόμου⁴».

Μία από τις δυσκολίες που αντιμετωπίσαμε κατά τη διεξαγωγή της μελέτης ήταν η θέση μιας διάκρισης μεταξύ των διεργασιών εκτίμησης αφενός και επικύρωσης αφετέρου. Γι' αυτό το λόγο, θα αναφερθούμε στην αξιολόγηση ως μέρος της διεργασίας εκτίμησης ενώ η «εκτίμηση» περιλαμβάνεται ως ενδιάμεσο στάδιο σε σχέση με την επικύρωση. Θα καταλάβουμε την επικύρωση ως «διεργασία αξιολόγησης και αναγνώρισης μεγάλου φάσματος γνώσεων, τεχνογνωσίας, δεξιοτήτων και ικανοτήτων που μπορεί να έχουν αποκτήσει τα άτομα στη διάρκεια της ζωής τους σε διάφορα περιβάλλοντα, όπως κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης, στο χώρο εργασίας και εκτός εργασίας, ειδικότερα όσον αφορά στην επικύρωση μαθησιακών αποτελεσμάτων που αποκτήθηκαν σε μη τυπικά και άτυπα πλαίσια⁵». Αντικαθιστούμε στο πλαίσιο του ECVET τη διεργασία αποτίμησης με μια διεργασία αξιολόγησης. Τα τρία κύρια στοιχεία εκτίμησης, επικύρωσης και πιστοποίησης είναι θεμελιώδη για την εξασφάλιση της μεταφοράς μερών προσόντων. Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο ορισμού αφορά τις διαφορές μεταξύ των «συστημάτων EEK» και «συστημάτων προσόντων». Ο όρος «συστήματος EEK» χρησιμοποιείται στη μελέτη μας για να δοθεί έμφαση στις προβλέψεις EEK και στα προγράμματα EEK. Τα «συστήματα προσόντων» και οι «αρχμόδιοι φορείς» χρησιμοποιούνται όπως ορίζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Συνεπώς, ένα προσόν ορίζεται ως «επίσημο αποτέλεσμα διεργασίας αξιολόγησης και επικύρωσης που λαμβάνεται όταν ένας αρχμόδιος φορέας αποφασίζει ότι ένα άτομο έχει επιτύχει μαθησιακά αποτελέσματα σύμφωνα με δεδομένα πρότυπα». ⁶ Στο πλαίσιο του ECVET, οι διεργασίες αξιολόγησης και επικύρωσης δύνανται να χωρίζονται και να αναλαμβάνονται από δύο διαφορετικούς εταίρους EEK.

⁴ Tissot, Philippe, Ορολογία πολιτικής επαγγελματικής κατάρτισης: ένα πολύγλωσσο γλωσσάριο για μια διευρυμένη Ευρώπη. Εκδόσεις Cedefop. Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2004, http://www.trainingvillage.gr/etv/Information_resources/Bookshop/default.asp

⁵ αυτόθι

⁶ Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (2006). Εφαρμογή του Κοινοτικού Προγράμματος της Λισσαβώνας. Πρόταση για σύσταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση του ευρωπαϊκού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων για τη δια βίου μάθηση (παρουσιάστηκε από την Επιτροπή) {SEC(2006) 1093} {SEC(2006) 1094} Βρυξέλλες, 5.9.2006 COM(2006) 479 τελικό 2006/0163 (COD)

5.2. Ψηφίδες, ενότητες και προσόντα

Στο πλαίσιο του ECVET, γίνεται σαφής ορολογική διάκριση μεταξύ «ψηφίδων» και «ενότητων».

- ▶ Ο όρος «ενότητα» ανήκει στο επίπεδο *διεργασίας*, δηλαδή το επίπεδο οργάνωσης και διεξαγωγής των *προγραμμάτων* ΕΕΚ. Ένα πρόγραμμα ΕΕΚ με αρθρωτή δομή αποτελείται από στοιχεία τα οποία διακρίνονται από άποψη οργάνωσης, δηλαδή από στοιχεία τα οποία μπορούν να εξεταστούν, να τα περάσει το άτομο. Επομένως, ένα «πλήρες» πρόγραμμα ΕΕΚ αποτελείται από ξεχωριστή συσσώρευση ενότητων.
- ▶ Μιλώντας για «ψηφίδες», γίνεται αναφορά στο επίπεδο *αποτελέσματος* από άποψη *τμημάτων προσόντων* τα οποία μπορούν να προσδιοριστούν στη βάση των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Οι ψηφίδες μπορεί να είναι πιστοποιημένες. Η αναγνώριση (τμηματικών) μαθησιακών αποτελεσμάτων όχι μόνο δεν αποκλείει μια μη-αρθρωτή, ολιστική δομή προγραμμάτων ΕΕΚ αλλά, για πρακτικούς λόγους, την απαιτεί πράγματι εντός του πλαισίου μιας ενεργούς αξιολόγησης διεργασιών διδασκαλίας - μάθησης.

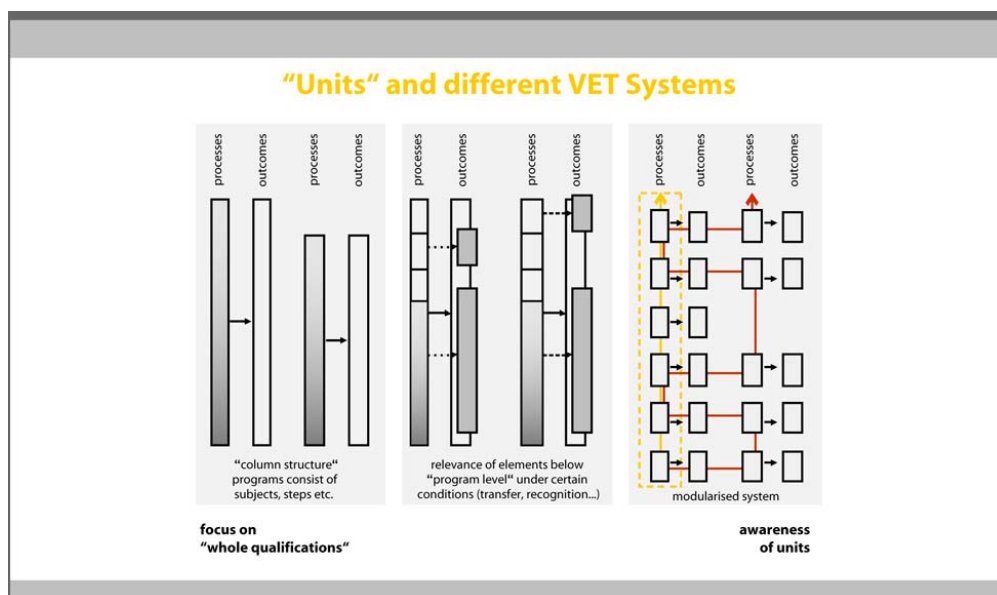

Fig. 4: Identification of "units" in different qualifications systems

Οι συνεντεύξεις των εμπειρογνομόνων επιβεβαίωσαν την ευρέως διαδεδομένη παρεξήγηση αυτών των δύο εννοιών και τη δυσκολία διάκρισης μεταξύ αυτών. Αυτό είναι ανησυχητικό διότι το ECVET απαιτεί ξεχωριστή θεώρηση (χωρίς να αγνοηθούν οι αλληλεξαρτήσεις) του *επιπέδου διεργασίας* και του *επιπέδου αποτελεσμάτων*. Κάποια συστήματα προσόντων μπορεί να μην κάνουν τη διάκριση μεταξύ αυτών των δύο επιπέδων (όπως για παράδειγμα τα συστήματα ΕΕΚ που ακολουθούν την ολιστική προσέγγιση), αλλά μπορεί να συνδέουν μία ενότητα (επίπεδο διεργασίας) με ποικίλες ψηφίδες (επίπεδο αποτελεσμάτων) όπως παρουσιάζεται στο ακόλουθο σχήμα.

Η κατανόηση της κινητικότητας και η προώθηση της αποδοχής του ECVET συνεπάγονται μια επίγνωση της διάκρισης μεταξύ των επιπέδων και μια διασαφήνιση ότι η αναγνώριση των ψηφίδων για το *σκοπό της κινητικότητας των μαθητευομένων* δεν συνδέεται απαραίτητα με τη δομοστοιχειοποίηση των προγραμμάτων. Το ακόλουθο σχήμα απεικονίζει αυτή την προσέγγιση.

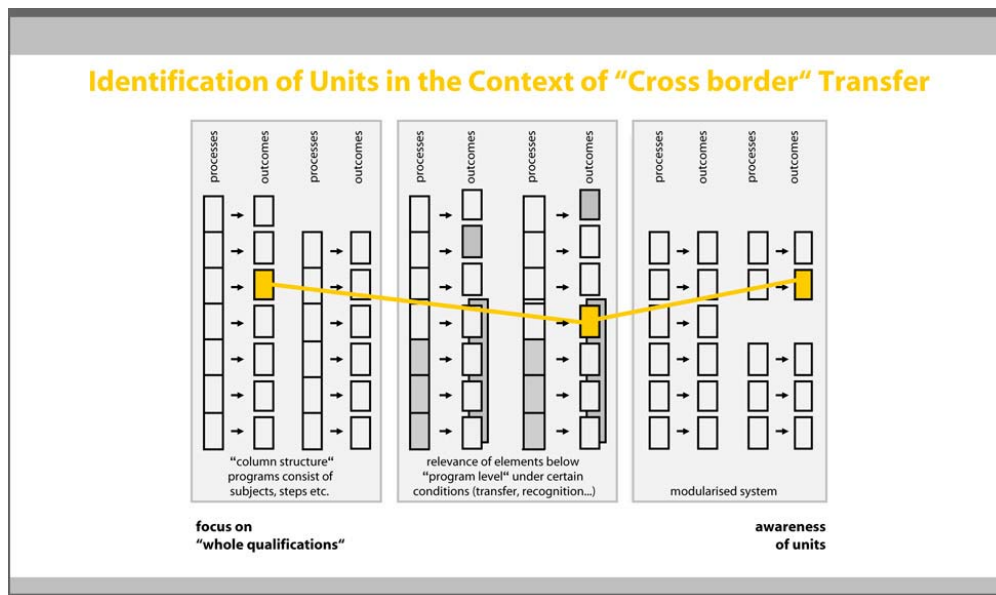

Fig. 5: Identification of units in context of cross border transfer

6. Από τον ατομιστικό στο διεθνιστικό, η τυπολογία του reflector

Η εστίαση της μελέτης ECVET reflector στην αξιολόγηση και τη μεταφορά συνεπάγεται τη θεώρηση της κινητικότητας με βάση δύο κυρίων διεργασιών:

1. αποτίμηση και αξιολόγηση μαθησιακών αποτελεσμάτων που επιτεύχθηκαν κατά τη διάρκεια περιόδου κινητικότητας·
2. μεταφορά των επιτεύξεων του ατόμου στο σύστημα ΕΕΚ και επαγγελματικών προσόντων της χώρας προέλευσης του, ώστε να χρησιμοποιηθούν αυτά τα μαθησιακά αποτελέσματα για την απονομή προσόντων σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς στη χώρα προέλευσης.

Η αξιολόγηση διεξάγεται διαφορετικά στα συστήματα προσόντων· εντοπίζονται ποικίλα σχήματα: (1) αξιολόγηση ψηφίδων, (2) αξιολόγηση ψηφίδων και προσωπική αξιολόγηση (οδηγεί στην απονομή επιμέρους προσόντων), (3) αξιολόγηση ψηφίδων και ολιστική αξιολόγηση (οδηγεί στην απονομή πλήρους προσόντων), και (4) αξιολογήσεις ψηφίδων και προσωπική αξιολόγηση (σε συγκεκριμένες περιπτώσεις όπως για σκοπούς διεθνούς κινητικότητας). Όσον αφορά στη μεταφορά, αυτή λαμβάνει χώρα είτε σε διεθνές είτε σε εθνικό πλαίσιο είτε και στα δύο, όπου η μεταφορά δύναται να είναι εξαιρετική ιδιαιτερότητα στο εξεταζόμενο σύστημα προσόντων. Η εστίαση στις διεργασίες επιτρέπει τον εντοπισμό *εν δυνάμει αναλογιών με το ECVET* εντός των συστημάτων προσόντων, γεγονός που αυξάνει το εύρος των ως άνω αναφερόμενων συνδυασμών. Μπορούμε να εντοπίσουμε τέτοιες *εν δυνάμει αναλογίες* σε χώρες όπου, για παράδειγμα, δεν έχουν αναπτυχθεί διαδικασίες για τη μεταφορά επιμέρους επαγγελματικών προσόντων που έχουν αποκτηθεί στο εξωτερικό αλλά όπου εφαρμόζονται μέθοδοι για τη μεταφορά μαθησιακών αποτελεσμάτων μεταξύ των φορέων παροχής κατάρτισης *στο εσωτερικό της χώρας* σε συγκεκριμένες περιπτώσεις. Υπάρχει μια τάση να θεωρούνται εξαιρέσεις αλλά δύναται να αποτελέσουν προοδευτικά το πρότυπο εάν οι λόγοι για την εισαγωγή τους συνεχίζουν να υφίστανται. Αυτή είναι η περίπτωση σε αρκετές χώρες και αφορά τόσο στην αξιολόγηση όσο και στη μεταφορά. Τα παραδείγματα είναι επιμέρους προσόντα (Νεαρά άτομα τα οποία δεν εκπληρώνουν τις απαιτήσεις

Table 1: the ECVET reflector typology

Types of qualifications systems	Characteristics	Distribution	Degree of ECVET-readiness
Unit-aware Internationalists	Individual units are assessed and the cross-border transfer of partial qualifications is possible.	8	high low
Holistic Internationalists	The training programmes are oriented to a final exam; however, partial qualifications are considered in the context of cross-border transfer.	7	
Holistic Loners	The training programmes are oriented to a final exam. The legal and institutional requirements for a transfer of partial qualifications are missing.	15	
Total (countries)		30	

ενός «πλήρους προγράμματος κατάρτισης» ή άτομα που έχουν εγκαταλείψει για άλλους λόγους και λαμβάνουν πιστοποιητικά τα οποία τεκμηριώνουν τα μαθησιακά τους αποτελέσματα πριν την εγκατάλειψη και τη μεταφορά (Μαθησιακά αποτελέσματα που έχουν αποκτηθεί κατά τη διάρκεια προγραμμάτων προ-επαγγελματικής εκπαίδευσης δύναται να λαμβάνονται υπόψη για την αποδοχή σε προγράμματα ΕΕΚ και αιόμη για την μείωση των προγραμμάτων). Τόσο ο ολιστικός ατομιστικός τύπος όσο και ο διεθνιστικός τύπος με επίγνωση ψηφίδων αποτελούν *ακραίους τύπους* που τους χωρίζει ένα ευρύ φάσμα δυνατοτήτων και παρουσιάζονται εδώ ως μοντέλο. Διότι δεν υπάρχει ο ολιστικός ατομιστικός τύπος που δεν θα επέτρεπε καμία επικοινωνία πέραν των ορίων προγραμμάτων προσόντων εντελώς μονολιθικών ούτε υπάρχει ο διεθνιστικός τύπος με επίγνωση ψηφίδων με εντελώς ανοικτό σύστημα που θα δεχόταν ελεύθερη απεριόριστη συσώρευση μαθησιακών αποτελεσμάτων ανεξάρτητα από τα προγράμματα στα οποία έχουν επιτευχθεί.

7. Συστάσεις

Διατυπώσαμε μια σειρά συστάσεων από θεσμική άποψη – προτάσεις για ενέργειες προς λήψη παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα – και από την προοπτική του μαθητευομένου/της μαθητευομένης – όπως παρουσιάζεται ακολούθως συμφώνως προς την τυπολογία συστημάτων προσόντων reflector.

Table 2: *Proposals for actions to be taken (in relation to the reflector typology)*

	Holistic loner	Holistic internationalist	Unit-aware internationalist
Neutrality of the instrument	Clarification of the cross-border function of ECVET Involvement of those stakeholders, who worry about an erosion of national (e.g. quality-) standards caused by increasing mobility in IVET.		
Support of reform in VET	Using ECVET for the creation of more flexibility and transition on national level Using ECVET for a competence-based description of learning outcomes		Using ECVET for a competence-based description of learning outcomes
Design of the credit system	Identification of implicit analogies of ECVET in national VET/ qualifications practices		
		Clarification of the relation between ECVET and existing instruments and methods	
Institutional framework	Legal regulation of equivalence of learning outcomes acquired abroad	If necessary adaptation of existing legal provisions of regulating equivalence of learning outcomes acquired abroad	
	Establishing prerequisites for the accomplishment of mobility schemes and the assessment and valuation of learning outcomes in the context of ECVET (e.g. via more flexible regulation of responsibilities or decentralised solutions); securing the resources required.		Responsibility for tasks in connexion with ECVET fulfilled by those institutions currently in charge of analogue tasks; securing the resources required

Οι συστάσεις αυτές αναφορικά με τους τέσσερις χώρους εφαρμογής του ECVET αναλύονται στην on-line έκθεση της μελέτης. Οι ακόλουθες συστάσεις συνδέουν την προοπτική του μαθητευομένου/της μαθητευομένης με τις απαιτήσεις ανάπτυξης του συστήματος και αναπτύσσονται σύμφωνα με την τυπολογία του reflector.

7.1. Τύπος «ολιστικός ατομιστικός»: από την κουλτούρα στην πρακτική

Πορτρέτο: Σύστημα ΕΕΚ εξαιρετικά κεντρικοποιημένο. Το σύστημα προσόντων δεν βασίζεται κυρίως στα μαθησιακά αποτελέσματα. Προφορικές και γραπτές εξετάσεις λαμβάνουν χώρα κατά το σχολικό έτος, γραπτές τελικές εξετάσεις στο τέλος του σχολικού έτους. Επικύρωση των εργασιακών μαθησιακών αποτελεσμάτων σε εξέλιξη αλλά δεν έχει ακόμα εφαρμοστεί. Δεν υπάρχουν ομοίμορφες διαδικασίες αναγνώρισης ή μέσα καθίδρυσης ισοτιμίας για τα μαθησιακά αποτελέσματα μεταξύ διαφορετικών προγραμμάτων. Δεν υπάρχει μέθοδος αναγνώρισης ψηφίδων ή προσόντων που έχουν αποκτηθεί στο εξωτερικό της χώρας. Οι εμπειρίες αποκτώνται σε συγκεκριμένους τομείς. Δεν υπάρχει επίσημο πλαίσιο για τη μεταφορά μαθησιακών αποτελεσμάτων. Η κνητικότητα εντός του συστήματος περιορίζεται κυρίως από την έντονη κεντρικοποίηση. Οι ψηφίδες δεν μεταφέρονται μεταξύ

προγραμμάτων. Η συσσώρευση μαθησιακών αποτελεσμάτων είναι σχεδόν άσχετη.

Διασυνοριακή προοπτική: Ώθηση στην αποτίμηση

Οι κρατικές σχολές θα μπορούσαν να αναλάβουν το καθήκον εύρεσης ξένων εταιρών για έργα κινητικότητας, προσδιορίζοντας κατάλληλες ψηφίδες, διαπραγματευόμενοι το πλαίσιο των όρων ανταλλαγής και συνάπτοντας συμφωνίες μάθησης. Κάποιος βαθμός νομικής ανεξαρτησίας αποτελεί βασική προϋπόθεση για τα παραπάνω.

Πλεονεκτήματα για τον/την μαθητευόμενο/η: Έργα κινητικότητας μπορούν να σχεδιαστούν πολύ κοντά στις ανάγκες κατάρτισης των ενδιαφερόμενων μαθητευομένων. Για τους μαθητευομένους, η προετοιμασία έργων κινητικότητας αποτελεί μια μη-γραφειοκρατική πράξη· δεν καλούνται να ακολουθήσουν μια μακριά διαδρομή από θεσμική άποψη. Η ενίσχυση του ρόλου των σχολών μπορεί να τους καταστήσει σε θέση να ανταποκρίνονται στις ανερχόμενες ανάγκες με πιο ενέλικτο τρόπο – συμβάλλοντας έτσι στην ποιότητα του όλου συστήματος ΕΕΚ. Εδώ, η διασυνοριακή προοπτική και η προοπτική ανάπτυξης του συστήματος είναι στενά συνδεδεμένες.

Γι' αυτόν τον τύπο, τα επιμέρους προσόντα δεν έχουν ανεξάρτητη αξία στο σύστημα προσόντων. Γι' αυτό, η προαγωγή του προσδιορισμού των ψηφίδων του ECVET έχει ιδιαίτερη σημασία. Απαιτεί διαδικασίες που να επιτρέπουν την αναθεώρηση των παραδοσιακών μορφών διαμορφωτικής αξιολόγησης (η οποία ήταν πάντα συνδεδεμένη με ψηφίδες), και τον προσδιορισμό ομοιομορφιών με το ξένο σύστημα προσόντων στις ενδεχόμενες χώρες – εταιρείες συμπεριλαμβανομένης της διαμόρφωσης ισοδυναμιών μεταξύ των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Γι' αυτό το σκοπό, συνίσταται η τεκμηρίωση καλών πρακτικών στην Ευρώπη. Επί του παρόντος, αυτές βρίσκονται μόνο στο πλαίσιο των έργων κινητικότητας του LEONARDO.

Πλεονεκτήματα για τον/την μαθητευόμενο/η: η μεταφορά των μαθησιακών αποτελεσμάτων σε ξένες χώρες της Ευρώπης είναι δυνατή σε μεγαλύτερο εύρος, όχι μόνο στις εξαιρέσεις. Δημιουργείται διαφάνεια των έργων κινητικότητας, καλλιεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο ένα κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης. Συμφώνως προς το επίπεδο γνώσης σε σχέση με τη συγκρισιμότητα και την ισοτιμία μεταξύ των μαθησιακών αποτελεσμάτων, οι περίοδοι μάθησης στο εξωτερικό δύνανται να ενσωματώνονται πιο συστηματικά σε μια διαδρομή κατάρτισης και να προγραμματίζονται ως μέρος προσωπικής ανάπτυξης και απονομής προσόντων

Προοπτική ανάπτυξης συστήματος: μια νέα κουλτούρα επικύρωσης

Η εξέταση και η αξιολόγηση αποτελούν κύριο μέλημα, ειδικότερα η εισαγωγή μεγαλύτερης ποικιλίας στους τύπους εξέτασης. Το ECVET θα μπορούσε να βοηθήσει δίνοντας στην επίδειξη δεξιοτήτων το πρόβλημα ρόλο στην ΕΕΚ και καθιστώντας την ξένη εμπειρογνώσια προσβάσιμη μέσω αυξημένης διεθνούς ανταλλαγής.

Η χρήση του ECVET θα μπορούσε να διευρύνει σημαντικά τις επί του παρόντος κάπως περιορισμένες δυνατότητες εσωτερικής μεταφοράς και να τις παρέχει ασφαλέστερη θεμελίωση. Έτσι θα ελευθερωνόταν οι πόροι (με την αποφυγή πλεονάζουσας κατάρτισης). Τέλος, η χρήση του ECVET θα επέτρεπε τη συσσώρευση μαθησιακών αποτελεσμάτων ανεξάρτητα από κάποιο πρόγραμμα.

Πλεονεκτήματα για τον/την μαθητευόμενο/η: Δύναται να διευκολυνθεί η αναγνώριση των μαθησιακών αποτελεσμάτων που έχουν αποκτηθεί εκτός συστήματος τοπικής ΕΕΚ. Νέες μέθοδοι αποτίμησης μαθησιακών αποτελεσμάτων μπορεί να χρησιμοποιηθούν για την ανάδειξη των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων, ακόμα και στην περίπτωση μη περάτωσης του όλου προγράμματος (εγκαταλείψεις).

7.2. Τύπος «διεθνιστικός με επίγνωση ψηφίδων»: στη σωστή πορεία

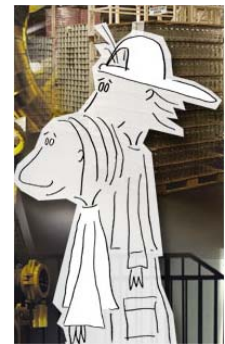
Πορτρέτο: Σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με σχολικό προσανατολισμό. Μεγάλη επίγνωση ψηφίδων. Μεταφορά εντός συστήματος και διασυνοριακή. Υπάρχει σύστημα πιστωτικών μονάδων. Τα προγράμματα ΕΕΚ υποδιαιρούνται σε ενότητες, η κατανομή πιστωτικών μονάδων ακολουθεί «ακαδημαϊκή λογική»: πιστωτικοί βαθμοί αποδίδονται σε θέματα. Πρόσφατη καινοτομία: επιδείξεις δεξιοτήτων. Όταν οι μαθητευόμενοι μεταφέρονται από ένα επαγγελματικό πρόγραμμα κατάρτισης σε ένα άλλο ή από πρόγραμμα γενικής ΕΕΚ σε πρόγραμμα μέσης εκπαίδευσης δεύτερου κύκλου, αναγνωρίζονται τουλάχιστον ο βασικός προήγας μαθημάτων και τα εξειδικευμένα μαθήματα. Ψηφίδες με γενική ισχύ δύνανται να μεταφέρονται. Ποικίλες διαδικασίες αναγνώρισης. Ένα τμήμα της κατάρτισης εντός της επιχείρησης δύναται να γίνει σε ξένη χώρα. Όμως, η αναγνώριση των μαθησιακών αποτελεσμάτων δεν συντομεύει αυτόματα τη διάρκεια των φάσεων κατάρτισης. Κάποιοι φορείς παροχής ΕΕΚ δεν εμπιστεύονται ο ένας τον άλλον.

Διασυνοριακή προοπτική

Το σύστημα φροντίζει ήδη για την ενσωμάτωση μαθησιακών φάσεων σε διαδρομές κατάρτισης. Οι σχολές είναι σε θέση να οργανώσουν τις διεργασίες ανταλλαγής. Η χρήση διαδικασιών επίδειξης ικανοτήτων και αντίστοιχων διαδικασιών για την αξιολόγηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων βρίσκεται ακόμα σε αρχική φάση. Η περιγραφή των μαθησιακών αποτελεσμάτων πάνω σε βάση προσανατολισμένη στο αποτέλεσμα μπορεί να διευκολύνει σημαντικά τη μεταφορά, ανεξάρτητα από το σύστημα.

Πλεονεκτήματα για τον/την μαθητευόμενο/η:

Διευκολύνονται σημαντικά τα έργα κινητικότητας. Χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο, επειδή ο χαρακτήρας των μαθησιακών αποτελεσμάτων που αποκτήθηκαν είναι πιο ξεκάθαρα καθορισμένος και τεκμηριωμένος από ότι στο παρελθόν. Έτσι, μπορούμε να μιλήσουμε για αλλαγή από ένα «ενδιαφέρον πρόσθετο» στην πρότυπη αρχική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση που χρησιμοποιείται περιστασιακά σε ένα στοιχείο κανονικότητας στην ΑΕΕΚ.

Προοπτική ανάπτυξης συστήματος

Ο προσδιορισμός μαθησιακών αποτελεσμάτων για τις ενότητες κατάρτισης μπορεί να εμπλουτίσει σημαντικά το τρέχον σύστημα πιστωτικών μονάδων. Αυτό μπορεί να ενισχύσει την αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ φορέων παροχής ΕΕΚ. Διευκολύνεται η συντόμευση των χρόνων κατάρτισης μέσω της μεταφοράς. Τέλος, η εφαρμογή των εργαλείων του ECVET μπορεί να διευκολύνει τη διαδικασία υλοποίησης επίδειξης ικανοτήτων η οποία είναι σε εξέλιξη επί του παρόντος.

Πλεονεκτήματα για τον μαθητευόμενο/την μαθητευόμενη:

Η ευελιξία του συστήματος μπορεί να αναπτύξει πλήρως τα πλεονεκτήματα για τον μαθητευόμενο/την μαθητευόμενη. Παραλείπεται ο χρονοβόρος «διπλασιασμός φάσεων μάθησης». Διευκολύνεται σημαντικά η μεταγωγή μεταξύ φορέων παροχής κατάρτισης. Το όφελος από τα προγράμματα κατάρτισης που έχει περάσει ο μαθητευόμενος/η μαθητευόμενη και τα πιστοποιητικά που έχει λάβει αυξάνεται λόγω μεγαλύτερου βαθμού προσανατολισμού στο αποτέλεσμα. Η επίδειξη του τι γνωρίζει και τι μπορεί να κάνει ο/η μαθητευόμενος/η ενόπιον της αγοράς εργασίας γίνεται ευκολότερη.

7.3. Ολιστικός διεθνιστικός τύπος: όλα σε ένα

Πορτρέτο: Ο καθ' αυτού στόχος της ΕΕΚ είναι η απόκτηση περιεκτικών εργασιακών ικανοτήτων. Σημαντική ποσοτική βαρύτητα της κατάρτισης στην επιχείρηση. Οι γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που πρέπει να αποκτηθούν καθορίζονται ξεκάθαρα στις ρυθμίσεις. Οι πρακτικές πιστοποίησης προσανατολίζονται όμως στα πλήρη επαγγελματικά προσόντα. Υπάρχουν μορφές αξιολόγησης σε μικρό επίπεδο· όμως τα αποτελέσματα αυτών των αξιολογήσεων δεν φέρουν επίσημη σφραγίδα. Επικέντρωση στα πιστοποιητικά. Διαδικασίες αναγνώρισης οδηγούν στην αποδοχή σε εξετάσεις. Ένα μέρος του προγράμματος ΕΕΚ μπορεί να ολοκληρωθεί σε ξένη χώρα (υπό την παρακολούθηση των αρμοδίων φορέων). Οι περίοδοι κατάρτισης στην επιχείρηση μπορούν να περιοριστούν μέσω της διαπίστευσης προηγούμενης εμπειρίας ΕΕΚ μη βασισμένης στην εργασία. Η συσσώρευση μαθησιακών αποτελεσμάτων αναπτύσσεται εντός μεγάλων μονάδων (εξειδίκευση μετά την βασική κατάρτιση). Η βελτίωση των δυνατοτήτων μεταφοράς αποτελεί το αντικείμενο εντατικής συζήτησης.

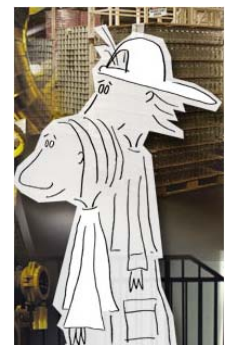
Διασυνοριακή προοπτική

Η νομοθεσία προωθεί τη διασυνοριακή μεταφορά μαθησιακών αποτελεσμάτων. Επειδή υπάρχει ήδη νομική ρύθμιση, θα ήταν εύλογο να εξεταστεί η προσαρμογή της πριν την εφαρμογή του ECVET. Για την αποφυγή επιβάρυνσης των έργων κινητικότητας με τον τεμαχισμό ευθυνών, θα πρέπει να υπάρξει φροντίδα ώστε οι ξένοι εταίροι να έχουν να κάνουν με ένα πρόσωπο επικοινωνίας. Αυτό απαιτεί πρώτα ξεκάθαρα καθορισμένες σχέσεις μεταξύ των σχολών, των επιχειρήσεων και των αρμοδίων φορέων σε σχέση με το ECVET.

Για την επέκταση της διασυνοριακής μεταφοράς, πρέπει να καθορίζονται οι ψηφίδες στο πλαίσιο επαγγελματικής κατάρτισης στην επιχείρηση. Επειδή η ΕΕΚ βασίζεται κυρίως σε πολύπλοκες μορφές κατάρτισης στην εργασία και το επίπεδο ενημερότητας σε σχέση με τις ψηφίδες είναι χαμηλό, οι επικοινωνίες με τους ξένους εταίρους στο πλαίσιο έργων κινητικότητας πρέπει να προετοιμάζονται προσεκτικά. Θα χρειαστεί να καθοριστούν ξεκάθαρα: το επίπεδο ΓΔΙ που έχει ήδη επιτύχει ο/η μαθητευόμενος/η, τι θα μάθει και τα κριτήρια προσδιορισμού των μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Πλεονεκτήματα για τον/την μαθητευόμενο/η:

Ο προγραμματισμός φάσεων ΕΕΚ στο εξωτερικό διευκολύνεται και γίνεται λιγότερο γραφειοκρατικός. Μια συνεπής διαδικασία εισαγωγής του ECVET συμπληρώνει τις ατομικές εξετάσεις και ρυθμίσεις. Τα οφέλη από μια διαμονή στο εξωτερικό αποκτούν μεγαλύτερη διαφάνεια για τον/την μαθητευόμενο/η, αξιολογούνται και επικυρώνονται πιο εύκολα.

Προοπτική ανάπτυξης συστήματος

Η αναγνώριση ψηφίδων για τη διασυνοριακή μεταφορά, όπως περιγράφεται παραπάνω, θα διευκόλυne επίσης τον καθορισμό προϋποθέσεων για τη μεταφορά εντός των εθνικών συστημάτων. Η μεταφορά θα μπορούσε να λάβει χώρα στο επίπεδο των μαθησιακών αποτελεσμάτων και θα ξεπερνούσε κατά πολύ τις τρέχουσες δυνατότητες. Αυτό αντιστοιχεί στις τρέχουσες ανάγκες ανάπτυξης καθόσον η αποτελεσματική επικοινωνία μεταξύ διαφορετικών φορέων παροχής ΕΕΚ (ινστιτούτα πλήρους παρακολούθησης επαγγελματικής κατάρτισης, επιχειρήσεις, συνεργαζόμενοι φορείς κατάρτισης) γίνεται όλο και πιο σημαντική. Το ECVET θα μπορούσε να εφαρμοστεί για τη βελτίωση της επικοινωνίας μεταξύ αυτών των παραγόντων για την καθιέρωση πιο ευέλικτων διαδρομών με σκοπό την «ολοκληρωμένη απόκτηση προσόντων». Το ECVET θα μπορούσε επίσης να χρησιμοποιηθεί για την τεκμηρίωση μαθησιακών αποτελεσμάτων που έχουν αποκτηθεί από άτομα που εγκαταλείπουν την ΕΕΚ.

Πλεονεκτήματα για τον/την μαθητευόμενο/η:

Σε αυτή την περίπτωση επίσης, ο διπλασιασμός των χρόνων μάθησης θα μπορούσε να ελαχιστοποιηθεί σημαντικά. Η διευκόλυνση του συντονισμού μεταξύ των διαφόρων φορέων παροχής εντός του συστήματος ελαφρύνει τον/την μαθητευόμενο/η. Η τεκμηρίωση των μερικών προσόντων βάσει των μαθησιακών αποτελεσμάτων θα ωφελούσε επίσης σημαντικά τα άτομα που εγκαταλείπουν κάποιο πρόγραμμα κατάρτισης. Έτσι δεν είναι πια «όλα ή τίποτα» και υπάρχει ανακούφιση της προβληματικής κατάστασης που δημιουργείται λόγω πρόωρης εγκατάλειψης ολιστικών προγραμμάτων κατάρτισης.

8. Για περισσότερες πληροφορίες

ECVET-Ιστότοπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

ec.europa.eu/education/ecvt/index_en.html

Μελέτη MoVE-iT

Ιστότοπος του Έργου

www.europe-move-it.eu

PricewaterhouseCoopers

www.nl.pwc.com

Κέντρο για την Καινοτομία στην Κατάρτιση – CINOP

www.cinop.nl

ECVET connexion

Ιστότοπος του Έργου

www.ecvetconnexion.com

ANFA

Εθνική Ένωση για την Κατάρτιση στον τομέα
των Αυτοκινητιστικών Υπηρεσιών (Γαλλία)

<http://213.251.176.68/index.php>

MENESR

Υπουργείο Εκπαίδευσης, Ανώτατης
Εκπαίδευσης και Έρευνας (Γαλλία)

www.education.gouv.fr

ECVET reflector

Ιστότοπος έργου

www.ecvet.net

Ινστιτούτο Ερευνών για την Επαγγελματική
Εκπαίδευση και Κατάρτιση (f-bb gGmbH)

www.f-bb.de

Ομοσπονδιακό Ινστιτούτο για την Επαγγελματική
Εκπαίδευση και Κατάρτιση (BIBB)

www.bibb.de

Οι συντάκτες

Η Gabriele Fietz είναι συντονίστρια ευρωπαϊκών έργων στο Ινστιτούτο Ερευνών για την ΕΕΚ (f-bb) στη Νυρεμβέργη (Γερμανία). Διαθέτει διαλειτουργικά καθήκοντα στο συμβούλιο του διεθνούς τμήματος κέντρων κατάρτισης της βιομηχανίας της Βαυαρίας. Όντας υπεύθυνη πιλοτικών έργων σε ευρωπαϊκά δίκτυα, εργάζεται πάνω σε ζητήματα όπως την προαγωγή της αυτό-οργανωμένης μάθησης στις εταιρείες, τη μάθηση με νέα μέσα και μέθοδοι και τη μη τυπική και άτυπη μάθηση. Οι τελευταίες ερευνητικές δραστηριότητες της επικεντρώνονται στη διαφάνεια των μαθησιακών αποτελεσμάτων σε διαφορετικά ευρωπαϊκά συστήματα ΕΕΚ και στην ποιότητα της διασυνοριακής κινητικότητας.

Επικοινωνία: fietz.gabriele@f-bb.de, Τηλέφωνο 00 49 (0)911 277 79-22

Η Isabelle Le Mouillour είναι διευθύντρια έργου στο Ομοσπονδιακό Ινστιτούτο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (BIBB) στη Βόννη (Γερμανία) εντός της μονάδας «διεθνής παρακολούθηση και συγκριτική αξιολόγηση / Ευρωπαϊκή πολιτική ΕΕΚ». Ακολουθώντας μια συγκριτική ερευνητική προσέγγιση, καταπιάνεται με ζητήματα όπως τις ευρωπαϊκές και εθνικές στρατηγικές για τη δια βίου μάθηση, τη διαδικασία της Κοπεγχάγης, τη διακυβέρνηση εντός των συστημάτων ΕΕΚ ή τη διαδικασία της Μπολόνιας και ο ευρωπαϊκός χώρος ανώτατης εκπαίδευσης. Τα τελευταία έργα σχετίζονται με το ECVET και τα συστήματα πιστωτικών μονάδων εντός των εθνικών συστημάτων ΕΕΚ, τη μετάβαση εντός ΕΕΚ και προς την ανώτατη εκπαίδευση στην Ευρώπη και τα εθνικά συστήματα ΕΕΚ.

Επικοινωνία: LeMouillour@bibb.de, Τηλέφωνο 00 49 (0)228 107 1638

Ο Thomas Reglin είναι βοηθός διευθυντού στο Ινστιτούτο Ερευνών για την ΕΕΚ (f-bb) και επικεφαλής του τομέα «Διεθνή Ζητήματα στην ΕΕΚ» του f-bb και του τμήματος ερευνών των κέντρων κατάρτισης και ανάπτυξης της βιομηχανίας της Βαυαρίας (bfz Bildungsforschung) στη Νυρεμβέργη (Γερμανία). Οι κύριοι τομείς ενδιαφέροντος του είναι η διδακτική, η διασφάλιση ποιότητας και εφαρμογή ηλεκτρονικής μάθησης στις εταιρείες, η άτυπη μάθηση, οι μέθοδοι αξιολόγησης ικανοτήτων και τα διεθνή ζητήματα στην ΕΕΚ. Επί του παρόντος, εργάζεται για την εφαρμογή των ευρωπαϊκών εργαλείων διαφάνειας.

Επικοινωνία: reglin.thomas@f-bb.de, Τηλέφωνο 00 49 (0)911 277 79-44